

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મુકામે ગુજરાતની નામદાર હાઈકોર્ટમાં

આર/ક્રિમિનલ રિવિઝન એપ્લિકેશન (સબોર્ડિનેટ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં

આવેલ હુકમ સામે) નં. ૨૧૮૭/૨૦૨૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પી. એમ. રાવલ

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	✓	

=====

દેવેનભાઈ ધનાભાઈ ચાવડા

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

=====

ઉપસ્થીતી:-

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ વતી ધ્રુવ તોલિયા (૯૨૪૯)

સામવાળા(ઓ) નં. ૧ વતી શ્રી ઉત્કર્ષ શર્મા, એ.પી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પી. એમ. રાવલ

તારીખ: ૧૧/૧૨/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. વિધવાન ડક્ટા એડિશનલ સેશન્સ જજ, જૂનાગઢ દ્વારા સ્પેશિયલ (એસીબી) કેસ નં. ૨ /૨૦૨૦ માં આંક- ૧૮ નીચે પસાર કરાયેલા તારીખ ૧૯/૦૮/૨૦૨૫ ના હુકમને પડકારતાં વર્તમાન રિવિઝન એપિલકેશન દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ (પીસી એક્ટ) ની કલમો ૭(એ), (સી) અને ૧૩(૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે એસીબી પોલીસ સ્ટેશન, જૂનાગઢ ખાતે નોંધાયેલી એફ.આઈ.આર. સી.આર. નં. ૬ ઓફ ૨૦૧૯ ના સંબંધમાં ડિસ્ચાર્જ (દોષમુક્તિ) માંગતી અરજદારની અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી.

૨. કેસની હકીકતો ટૂંકમાં જણાવતા એ છે કે તારીખ ૧૪/૧૦/૨૦૧૯ ના રોજ, ડી ફેક્ટો (વાસ્તવિક) ફરિયાદીને વર્તમાન અરજદાર, જેઓ એસીબી પોલીસ

સ્ટેશન, જૂનાગઢ ખાતે પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા, તેમનો સંપર્ક કરવા અંગેની માહિતી આપતો એક ફોન આવ્યો હતો, જેના અનુસંધાને ડી ફેક્ટો ફરિયાદીએ અરજદારને ફોન કર્યો હતો. અરજદારે કથિત રીતે ડી ફેક્ટો ફરિયાદીને એસીબી પોલીસ સ્ટેશન બોલાવ્યા હતા અને તેમને જણાવ્યું હતું કે હાઈકોર્ટના નિર્ણયને ધ્યાને લેતા, તેઓ મ્યુનિસિપલ કમિશનર સમક્ષ હાજર થશે અને ધમકી આપી હતી કે તેઓ હોસ્પિટલ બંધ કરાવી દેશે અને તેમ કરીને અરજદારે કથિત રીતે અરજદાર પાસેથી રૂ. ૧૫ લાખની માંગણી કરી હતી. આવા આક્ષેપના આધારે, અહીંના અરજદાર વિરુદ્ધ પ્રશ્નગર્ત એફ.આઈ.આર. દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૩. રૂ.૧, તાત્કાલિક પરત કરવાપાત્ર. વિ. એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર સામવાળા – રાજ્ય વતી નોટિસની બજાવણી જતી કરે છે.

૩.૧ આ અરજી મુખ્યત્વે એવા ગ્રાઉન્ડ (આધાર) પર દાખલ કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન અરજદાર વિરુદ્ધ શરૂ કરાયેલી તમામ કાર્યવાહી, જેમાં એફ.આઈ.આર. ની નોંધણી, તપાસ અને ચાર્જશીટ દાખલ કરવાનો સમાવેશ થાય છે, તે પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ નું સ્પષ્ટ ઉલ્લંઘન છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદાર પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર તરીકે તેમની સત્તાવાર ફરજો બજાવી રહ્યા હતા અને પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ હેઠળ મેળવવી આવશ્યક

એવી મંજૂરી/મંજૂરી (એપ્રૂવલ/સેન્ક્શન), જે સરકારી કર્મચારી સામે આગળ વધવા માટે પૂર્વ-શરત છે, તે મેળવવામાં આવી નથી તેવું રેકૉર્ડ પરથી દર્શાવવામાં પ્રોસિક્યુશન (ફરિયાદ પક્ષ) નિષ્ફળ ગયું છે અને તદનુસાર, આવી કોઈ મંજૂરીના અભાવે વર્તમાન અરજદાર સામે શરૂ કરાયેલી કાર્યવાહી દૂષિત થાય છે. તેથી, એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન અરજી મંજૂર કરવામાં આવે અને અરજદારને હસ્તગતના કેસમાંથી ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે.

૩.૨ તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, અરજદારના વિ. એડવોકેટે નીચેના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો છે:

i) યશવંત સિંઘા અને અન્ય વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન તેના ડાયરેક્ટર મારફતે અને અન્ય, (૨૦૨૦) ૨ એસસીસી ૩૩૮ માં રિપોર્ટ થયેલ;

ii) અમિત કપૂર વિરુદ્ધ રમેશ ચંદર અને અન્ય, (૨૦૧૨) ૯ એસસીસી ૪૬૦ માં રિપોર્ટ થયેલ;

iii) સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. વિરુદ્ધ મનબોધન લાલ શ્રીવાસ્તવ અને મનબોધન લાલ શ્રીવાસ્તવ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ યુ.પી., ૧૯૫૭

એસસીસી ઓનલાઈન એસસી જ: એઆઈઆર ૧૯૫૭ એસસી
૯૧૨ માં રિપોર્ટ થયેલ;

iv) શ્રી ડી. એસ. વીરૈયા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક અને અન્ય,
બેંગલુરુ ખાતેની કર્ણાટક હાઈકોર્ટના તારીખ ૨૯/૦૪/૨૦૨૫ ના
રિટ પિટિશન નં. ૩૧૮૨૮ ઓફ ૨૦૨૪ (જીએમ-રેસ) માં
આપવામાં આવેલ;

v) શ્રી રાજ કુમાર રામ આત્મજ સ્વ. ગોનોર રામ વિરુદ્ધ ધ સેન્ટ્રલ
બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન આઈ.ઓ. દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ અને
અન્ય, રિટ પિટિશન નં. ૧૫૬૩૫ ઓફ ૨૦૨૪ (જીએમ-રેસ) માં
આપવામાં આવેલ;

vi) શ્રીરૂપા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક, ૨૦૨૩ એસસીસી
ઓનલાઈન કર ૬૮ માં રિપોર્ટ થયેલ.

જ. આનાથી વિરુદ્ધ, સામવાળા - રાજ્ય વતી વિ. એડિશનલ પબ્લિક
પ્રોસિક્યુટર એવી રજૂઆત કરશે કે પૂર્વ મંજૂરી અથવા મંજૂરીની જરૂર હોઈ શકે છે,

જો કે, તે એવા કિસ્સામાં જરૂરી બનશે જ્યાં સરકારી કર્મચારી તેની સત્તાવાર ફરજો બજાવી રહ્યો હોય, પરંતુ, તે ત્યાં લાગુ પડતું નથી જ્યાં સરકારી કર્મચારી ગુનાહિત પ્રવૃત્તિમાં સામેલ થાય છે અને આવો ગુનો આચરે છે, અને આમ, ઉક્ત જોગવાઈ સાઈન ક્વા નોન (અનિવાર્ય શરત) નથી અને પૂર્વ મંજૂરીની જરૂર નથી.

૪.૧ તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, વિ. એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરે ધ કર્ણાટક લોકાયુક્ત પોલીસ વિરુદ્ધ લક્ષ્મણ રાવ પેન્થે, ૨૦૨૫ લાઈવલો (એસસી) ૯૪૧ માં રિપોર્ટ થયેલ એપેક્સ કોર્ટ (સર્વોચ્ચ અદાલત) ના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે.

૫. કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને ધ્યાને લેતા, મુખ્યત્વે, હસ્તગતના કેસોમાં ઉદ્ભવતો પ્રશ્ન એ છે કે શું ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૨૦૧૮ ની કલમ ૧૭એ મુજબ પૂર્વ મંજૂરી એ દરેક તપાસ, પૂછપરછ અથવા ઇન્કવાયરી માટે પૂર્વ-શરત છે. આરોપીની ચોક્કસ દલીલ એ છે કે કલમ ૧૭એ ફરજિયાત છે અને પૂર્વ મંજૂરીના અભાવે કોઈ તપાસ થઈ શકે નહીં કારણ કે આ કલમનો હેતુ પ્રામાણિક અધિકારીઓ વિરુદ્ધ ઉપયોગ કરીને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની જોગવાઈઓના દુરુપયોગને રોકવાનો છે અને તેથી, આવી વૈધાનિક આવશ્યકતા વિના શરૂ કરાયેલી કાર્યવાહી કાયદાની દ્રષ્ટિએ ખામીયુક્ત

છે અને તેથી તેને રદ અને સેટ અસાઈડ (બાજુ પર મુકવા) કરવા પાત્ર છે. કોઈ શંકા નથી કે, ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ (સીઆર.પી.સી.) ની કલમ ૧૯૭(૧) અને પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ બે અલગ-અલગ ક્ષેત્રોમાં અને ભિન્ન પરિસ્થિતિઓમાં કાર્ય કરે છે. જો કે, હવે પછી ઉલ્લેખિત નિર્ણયો દ્વારા સ્થાપિત સુસંગત સિદ્ધાંત એ પ્રતિબિંબિત કરશે કે જાહેર સેવક દ્વારા "તેની સત્તાવાર ફરજ બજાવતી વખતે અથવા બજાવવાનો દેખાવ કરતી વખતે" આચરવામાં આવેલા કોઈપણ ગુનાના સંબંધમાં પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ ના સંબંધમાં સંકળાયેલા કાયદાકીય મુદ્દાનો જવાબ આપવા માટે નફાકારક રીતે સંદર્ભ લઈ શકાય છે. હવે પછી ઉલ્લેખિત નિર્ણયો એ સિદ્ધાંત પર આધારિત છે કે જાહેર સેવક દ્વારા ગુનાઓ આચરવા જેને તેની સત્તાવાર ફરજ સાથે કોઈ લેવાદેવા ન હતી, તેને સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭ ના દાયરામાં આવતા ગુના તરીકે ગણી શકાય નહીં. તે જ સિદ્ધાંતને પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ સુધી લંબાવતાં, એમ કહી શકાય કે ઉચાપત, હિસાબોમાં ગડબડ, છેતરપિંડી, ગુનાહિત વિશ્વાસઘાત, લાંચ લેવી વગેરે જેવા ગુનાઓ જોગવાઈના દાયરાની બહાર છે અને તે આવા જાહેર સેવક દ્વારા તેની સત્તાવાર કામગીરી અથવા ફરજો બજાવતી વખતે કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણય સાથે સંબંધિત નથી. સત્તાધિકારી દ્વારા લેવામાં આવતા દરેક પગલાની પહેલાં સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭ હેઠળની મંજૂરી એ ફરજિયાત આવશ્યકતા છે કે કેમ તે પ્રશ્ન અસંખ્ય નિર્ણયોમાં વિચારણાનો વિષય રહ્યો છે. સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭

જોગવાઈ કરે છે કે, કોઈ પણ કોર્ટ જાહેર સેવક સામેલ હોય તેવા ગુનાની સંજ્ઞાન (કોન્ઝિઝન્સ) લેશે નહીં, જેના પર તેની સત્તાવાર ફરજ બજાવતી વખતે અથવા બજાવવાનો દેખાવ કરતી વખતે તેના દ્વારા આચરવામાં આવ્યો હોવાના કથિત ગુનાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હોય, સિવાય કે સંબંધિત સક્ષમ સત્તાધિકારીની પૂર્વ મંજૂરી હોય. જાહેર સેવક દ્વારા કરવામાં આવેલા દરેક કૃત્ય માટે સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૮૭ હેઠળ રક્ષણની જરૂર છે કે કેમ તે આ નિર્ણયોનો વિષય વસ્તુ હતો.

૫.૧ આ મુદ્દા પર સુપ્રીમ કોર્ટના પ્રારંભિક નિર્ણયોમાંનો એક બૈજનાથ ગુપ્તા અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ મધ્ય પ્રદેશ, એઆઈઆર ૧૯૬૬ એસસી ૨૨૦ ના કેસમાં છે. સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ જે પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થયો તે એ હતો કે, શું આઈપીસી ની કલમ ૧૦૮ અને ૪૦૮ સાથે વંચાતી કલમ ૪૭૭એ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે આરોપી એવા જાહેર સેવક દ્વારા તેની સત્તાવાર કામગીરી અથવા ફરજો બજાવતી વખતે કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણય માટે સીઆર.પી.સી., ૧૮૮૮ ની કલમ ૧૮૭ હેઠળ પરિકલ્પના કર્યા મુજબ, સક્ષમ સત્તાધિકારી પાસેથી પૂર્વ મંજૂરી જરૂરી છે. સુપ્રીમ કોર્ટે હોરી રામ સિંહ વિરુદ્ધ એમ્પરર, એઆઈઆર ૧૯૩૮ એસસી ૪૩ ના કેસમાં તેમજ એચ.બી.ગીલ અને અન્ય વિરુદ્ધ ધ કિંગ, એઆઈઆર ૧૯૪૮ પીસી ૧૨૮ ના કેસમાં નોંધાયેલા બે અગાઉના નિર્ણયોનો સંદર્ભ આપ્યો હતો. પાછળના કેસમાં, આરોપી પર

આઈપીસી ની કલમ ૧૬૧ હેઠળ લાંચ લેવાનો અને આઈપીસી ની કલમ ૧૨૦બી હેઠળ ગુનાહિત કાવતરાનો આરોપ હતો. સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭(૧) હેઠળ મંજૂરી જરૂરી હતી કે કેમ તે પ્રશ્ન પર, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે, તે કલમના દાયરામાં અને ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઈન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૩૫ ની કલમ ૨૭૦ હેઠળના દાયરામાં કોઈ તફાવત નથી. હોરી રામના કેસમાં (ઉપરોક્ત), એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જાહેર સેવક તેની સત્તાવાર ફરજ બજાવતી વખતે અથવા બજાવવાનો દેખાવ કરતો હોવાનું ત્યારે જ કહી શકાય, જો તે તેની સત્તાવાર ફરજના દાયરામાં આવતું હોય. આમ, ન્યાયાધીશનું લાંચ લેવાનું કૃત્ય, જો કે તેઓ જે ચુકાદો આપે છે તે સત્તાવાર કૃત્ય હોઈ શકે છે, પરંતુ લાંચ લેવી એ સત્તાવાર કૃત્ય બનતું નથી, તેમ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું. એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે સરકારી તબીબી અધિકારી દર્દીની તપાસ કરી રહ્યા હોય તે દર્દીના ખિસ્સા કાપવામાં જાહેર સેવક તરીકે કામ કરતા નથી અથવા કામ કરવાનો દેખાવ કરતા નથી, જો કે તપાસ પોતે જ એવું કૃત્ય હોઈ શકે છે. આવા જાહેર સેવક દ્વારા તેની સત્તાવાર કામગીરી અથવા ફરજો બજાવતી વખતે કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણય અંગે કોર્ટે જાહેર સેવક સત્તાવાર ક્ષમતામાં કામ કરે છે કે કામ કરવાનો દેખાવ કરે છે તે નક્કી કરવા માટે નિર્ણાયક કસોટી સ્થાપિત કરી હતી કે, જો પડકારવામાં આવે તો, તે વ્યાજબી રીતે દાવો કરી શકે છે કે, તેણે જે કર્યું તે તેના હોદ્દાની રૂએ હતું. આ અભિપ્રાય આર.ડબલ્યુ મેથામ્સ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ વેસ્ટ બેંગાલ, ૧૯૫૪ એઆઈઆર ૪૫૫ ના કેસમાં મંજૂર

કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જાહેર સેવક દ્વારા આચરવામાં આવેલા દરેક ગુના માટે મંજૂરી કે પ્રોસિક્યુશનની જરૂર નથી. ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૯૭(૧) હેઠળ, જ્યારે તેઓ વાસ્તવમાં સત્તાવાર ફરજોના પાલનમાં રોકાયેલા હોય ત્યારે તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલું દરેક કૃત્ય ન હતું; પરંતુ જો જે કૃત્ય અંગે ફરિયાદ કરવામાં આવી છે, તે તેની સત્તાવાર ફરજ સાથે સીધું સંબંધિત હોય અને, જો પ્રશ્ન કરવામાં આવે તો, તે હોદ્દાની રૂએ કરવામાં આવ્યું હોવાનો દાવો કરી શકાય, તો મંજૂરી જરૂરી બનશે. કૃત્યની ગુણવત્તા મહત્વની હતી અને જો તે તેની સત્તાવાર ફરજોના દાયરા અને મર્યાદામાં આવતું હોય, તો સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭ હેઠળ પરિકલ્પિત રક્ષણ આકર્ષિત થશે.

પ.ર એસ.બી.સાહા અને અન્ય વિરુદ્ધ એમ.એસ.કોચર, એઆઈઆર ૧૯૭૯ એસસી ૧૮૪૧ ના કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટને એ પ્રશ્ન પર વિચાર કરવાની તક મળી હતી કે શું ગુનાહિત કાવતરા અને વિશ્વાસઘાતના કથિત ગુનાઓના કિસ્સામાં, ગુનાહિત કાવતરાની કલમ ૧૯૭(૧) હેઠળ મંજૂરી જરૂરી હતી. સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે કલમ ૧૯૭(૧) માં વપરાયેલા શબ્દો "તેની સત્તાવાર ફરજ બજાવતી વખતે અથવા બજાવવાનો દેખાવ કરતી વખતે તેના દ્વારા આચરવામાં આવ્યો હોવાનો કથિત કોઈપણ ગુનો" સંકુચિત તેમજ વ્યાપક અર્થઘટન માટે સક્ષમ છે. કૃત્યની ગુણવત્તા મહત્વની હતી અને જો તે "સત્તાવાર ફરજો" ના દાયરા અને

શ્રેણીમાં આવતું હોય, તો સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭ હેઠળ પરિકલ્પિત રક્ષણ આકર્ષિત થશે. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જાહેર સેવક સામે અપ્રામાણિકપણે ઉચાપત અથવા માલસામાનના રૂપાંતર માટે, જે તેઓએ જમ કર્યો હતો અને તેવા સંજોગોમાં મંજૂરી આવશ્યક ન હતી. હરિહર પ્રસાદ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ બિહાર, ૧૯૭૨ ૩ એસસીસી ૮૯ ના કેસમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે આઈપીસી ની કલમ ૪૦૯ હેઠળના ગુનાના પ્રોસિક્યુશન માટે સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭ હેઠળની મંજૂરી જરૂરી ન હતી. ઓમ પ્રકાશ ગુપ્તા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ યુ.પી., ૧૯૫૭ એસસીઆર ૪૨૩ ના કેસમાં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે ગુનાહિત વિશ્વાસઘાત આચરતો જાહેર સેવક સામાન્ય રીતે જાહેર સેવક તરીકેની તેની ક્ષમતામાં કામ કરતો નથી. પ્રકાશ સિંહ બાદલ અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ એમ.પી., એઆઈઆર ૨૦૦૭ એસસી ૧૨૭૪ ના કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટને સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭ માં દેખાતા "સત્તાવાર ફરજ" પદના દાયરા અને મર્યાદા પર વિચાર કરવાની તક મળી હતી. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે કલમ ૧૯૭ માત્ર જાહેર સેવક દ્વારા સત્તાવાર ફરજ બજાવતી વખતે કરવામાં આવેલા કૃત્યો અથવા લોપ (ઓમિશન) સુધી જ વિસ્તરે છે. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે હકીકતો પર, જો પ્રથમ દ્રષ્ટિએ (પ્રાઈમા ફેસી) એવું જણાય કે જે કૃત્ય અથવા લોપ માટે આરોપી પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો, તેને તેની ફરજ બજાવવા સાથે વ્યાજબી સંબંધ હતો, તો તેને સત્તાવાર ગણવું જોઈએ, જેના પર સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭ ની લાગુ પડવાની ક્ષમતાને

પડકારી શકાય નહીં.

પ.૩ સુપ્રીમ કોર્ટે રાજીબ રંજન અને અન્ય વિરુદ્ધ આર. વિજયકુમાર, ૨૦૧૫ (૧) એસસીસી ૫૧૩ ના કેસમાં ઠરાવ્યું હતું કે હોદ્દો સંભાળતી વખતે પણ, આવા જાહેર સેવક દ્વારા તેની સત્તાવાર કામગીરી અથવા ફરજો બજાવતી વખતે કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણયમાં, જો કોઈ જાહેર સેવક ગુનાહિત કાવતરામાં પ્રવેશે છે અથવા ગુનાહિત ગેરવર્તણૂકમાં સામેલ થાય છે, તો તેના ભાગ પરની આવી ગેરવર્તણૂકને આવા જાહેર સેવક દ્વારા તેની સત્તાવાર કામગીરી અથવા ફરજો બજાવતી વખતે કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણય તરીકે તેની સત્તાવાર ફરજો બજાવવાના કૃત્ય તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં અને તેથી, સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭ ની જોગવાઈઓ આકર્ષિત થશે નહીં.

પ.૪ ઉપરોક્ત નિર્ણયો સતત એવા કૃત્યો કે જે ગુનો બને છે અને તેવા કૃત્યો, જે જાહેર સેવકની સત્તાવાર કામગીરી અથવા સત્તાવાર ફરજો બજાવતી વખતે કરવામાં આવ્યા હોવા છતાં, તે સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭(૧) હેઠળ પરિકલ્પિત કર્યા મુજબ, તેની સત્તાવાર ફરજો બજાવતી વખતે કરવામાં આવેલું અથવા કરવાનો દેખાવ કરાયેલું કૃત્ય આપોઆપ (ઈપ્સો ફેક્ટો) બનતું નથી, તે વચ્ચે સ્પષ્ટ વિભાજન સ્થાપિત કરે છે. સ્થાપિત કાયદો સુસંગત જણાય છે કે જો

જાહેર સેવક દ્વારા કોઈ ગુનાહિત કૃત્ય આચરવામાં આવે, જે તેની ફરજ સાથે અસંબંધિત હોય, તો સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૮૭ હેઠળની મંજૂરી જરૂરી ન હતી, કારણ કે તે નિઃશંકપણે તેની સત્તાવાર ફરજનો ભાગ બનતું નથી અથવા તેની સત્તાવાર ફરજ બજાવતી વખતે કરવામાં આવ્યું હોવાનો દેખાવ કરતું નથી.

પ.પ તે સંદર્ભમાં સ્થાપિત કાયદાને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રોસિક્યુશનનો વિષય વસ્તુ બનતા દરેક કૃત્યના સંબંધમાં ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની કલમ ૧૭એ હેઠળ પરિકલ્પિત કર્યા મુજબ પૂર્વ મંજૂરી જરૂરી છે કે કેમ તે દલીલ પર વિચાર કરવો પડશે. આ તબક્કે કલમ ૧૭એ નો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે, જેનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ ઉદ્ઘૃત કરવામાં આવ્યો છે:

"કલમ ૧૭એ. સક્ષમ સત્તાધિકારીની પૂર્વ મંજૂરી વિના કોઈ પણ પોલીસ અધિકારી આ અધિનિયમ હેઠળ જાહેર સેવક દ્વારા આચરવામાં આવેલા કથિત ગુનાની કોઈ પૂછપરછ અથવા ઈન્કવાયરી અથવા તપાસ કરશે નહીં, જ્યાં કથિત ગુનો આવા જાહેર સેવક દ્વારા તેની સત્તાવાર કામગીરી અથવા ફરજો બજાવતી વખતે કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણય સાથે સંબંધિત હોય."

પ.૬ કલમ ૧૭એ, જે ૨૦૧૮ ના અધિનિયમ ૧૬ દ્વારા ઉમેરવામાં આવી હતી, અને જે તારીખ ૨૬/૦૭/૨૦૧૮ થી અમલમાં આવી છે, તેમાં સંબંધિત સત્તાધિકારીઓ દ્વારા પૂર્વ મંજૂરી આવશ્યક બનાવવામાં આવી છે. વર્તમાન કાર્યવાહીમાં વિચારણા માટે ઉદ્ભવતો નિર્ણાયક પ્રશ્ન એ છે કે શું જાહેર સેવક દ્વારા આચરવામાં આવેલા કથિત ગુનાની દરેક પૂછપરછ, ઇન્કવાયરી અથવા તપાસ માટે સક્ષમ સત્તાધિકારી પાસેથી પૂર્વ મંજૂરી મેળવવી જરૂરી હતી.

પ.૭ પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ ના દાયરા પર વિચાર કરતી વખતે, આ મુદ્દાનું વિશ્લેષણ કાયદાના ઘડતર વખતે વ્યક્ત કરાયેલા મંતવ્યોની પૃષ્ઠભૂમિમાં કરવું પડશે. લો કમિશન ઓફ ઈન્ડિયા એ તેના ૨૫૪મા અહેવાલમાં તારીખ ૨૦૧૩ ના પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એમેન્ડમેન્ટ બિલની કલમ ૧૭એ(૧) ના દાયરાનો સંદર્ભ આપ્યો હતો. સૂચિત કલમ ૧૭એ(૧) નો સંદર્ભ આપ્યા પછી, લો કમિશને પ્રકરણ ૭ માં, પેરા ૭.૧.૨. માં અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે સૂચિત કલમ ૧૭એ(૧) એવા વ્યક્તિઓ સામે પ્રોસિક્યુશન ચલાવવા માટે પૂર્વ મંજૂરીની મર્યાદિત આવશ્યકતા રજૂ કરે છે, જેઓ કથિત ગુના સમયે જાહેર સેવક હતા અથવા હોવાનો આક્ષેપ છે. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે આ સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૮૭ ની જોગવાઈઓ અને લોકપાલ અધિનિયમની કલમ ૧૪ ની યોજનાને અનુરૂપ છે. એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો કે સૂચિત કલમ ૧૭એ(૧) નો પ્રોવિઝો (પરંતુક) દિલ્હી સ્પેશિયલ પોલીસ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ

એક્ટ, ૧૯૪૬ ની ૨૯ ક્રાચેલી કલમ ૬એ ની કલમ ૨ સમાન હતો, જે જોગવાઈ કરતો હતો કે અમુક હકીકતલક્ષી પરિદ્રશ્યમાં, કોઈ મંજૂરી પૂર્વ મંજૂરી જરૂરી રહેશે નહીં. જો કે, સૂચિત કલમ ૧૭એ(૧) નો પ્રોવિઝો દિલ્હી સ્પેશિયલ પોલીસ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એક્ટની કલમ ૬એ કરતાં વધુ સંકુચિત હતો, જેમાં જરૂરી હતું કે જો કોઈ વ્યક્તિ ગેરકાયદેસર પારિતોષિક સ્વીકારતા સ્થળ પર જ પકડાઈ જાય, તો પણ પ્રોસિક્યુશન દ્વારા દર્શાવવું પડશે કે તેનો હેતુ એ હતો કે આવો સ્વીકાર સંબંધિત જાહેર કામગીરી અથવા પ્રવૃત્તિના પરિણામ સ્વરૂપ હતો. સૂચિત કલમ ૧૭એ(૧) ના પ્રોવિઝોમાં, એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે લાંચ લેવાનું કૃત્ય એવા ઈરાદા સાથે હોવું જોઈએ કે સંબંધિત જાહેર કામગીરી અથવા પ્રવૃત્તિઓ તેના દ્વારા અથવા અન્ય જાહેર સેવક દ્વારા અયોગ્ય રીતે કરવામાં આવે. લો કમિશન દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે ઉપરોક્ત જોગવાઈએ પ્રોસિક્યુશન પર માત્ર એ દર્શાવવાની ફરજ લાદી નથી કે લાંચ અથવા ગેરકાયદેસર મહેનતાણું/અવેજ મેળવવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ તે સંબંધિત જાહેર કામગીરીના પરિણામે હતું અથવા તે ફરજ તેના દ્વારા અથવા કોઈપણ જાહેર સેવક દ્વારા અયોગ્ય રીતે બજાવવામાં આવશે. તેથી, એવું સૂચન કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રોવિઝોમાં ઉપરોક્ત ભાગ કાઢી નાખવો જોઈએ. તે સિવાય, કલમ ૧૭એ ના સંબંધમાં લો કમિશન દ્વારા અન્ય કોઈ સૂચન કરવામાં આવ્યું ન હતું. ઉપરોક્ત અહેવાલ પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ ના દાયરા અને મર્યાદા પર કોઈ પ્રકાશ પાડતો નથી, સિવાય કે તે સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૯૭ ને અનુરૂપ

હતો.

પ.૮ ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિને ધ્યાનમાં રાખીને પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ નું વિશ્લેષણ કરવું પડશે. કલમ ૧૭એ નો સૌથી નિર્ણાયક ભાગ જોગવાઈ કરે છે કે આ અધિનિયમ હેઠળ જાહેર સેવક દ્વારા આચરવામાં આવેલા કથિત ગુનાની પૂછપરછ અથવા ઇન્કવાયરી અથવા તપાસના સંબંધમાં પૂર્વ મંજૂરી જરૂરી છે "જ્યાં કથિત ગુનો આવા જાહેર સેવક દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણય સાથે સંબંધિત હોય". એવું જણાય છે કે કલમનો ઉપરોક્ત ભાગ કલમનો સૌથી નિર્ણાયક ભાગ છે, કારણ કે તે કલમ ૧૭એ હેઠળની અન્યથા સંપૂર્ણ સત્તા પર એક રાઈડર (શરત) લાદે છે કે દરેક કૃત્યની પૂછપરછ, ઇન્કવાયરી અથવા તપાસ માટે પૂર્વ મંજૂરીની જરૂર છે. અહીં ઉપર સંદર્ભિત ચુકાદાઓ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આ અધિનિયમ હેઠળ જાહેર સેવક દ્વારા આચરવામાં આવેલો દરેક કથિત ગુનો નથી કે જેના માટે પૂર્વ મંજૂરીની જરૂર હોય. કલમ ૧૭એ હેઠળ પૂર્વ મંજૂરી માત્ર ત્યાં જ જરૂરી હતી જ્યાં કથિત ગુનો "જાહેર સેવક દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણય" સાથે સંબંધિત હોય. તે સ્પષ્ટ છે કે સંસદે સભાનપણે ઉપરોક્ત શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો છે. જો સંસદનો ઇરાદો એવી પૂર્વ-શરત લાદવાનો હોત કે જાહેર સેવક સામેના ગુનાના દરેક આક્ષેપની દરેક પૂછપરછ, ઇન્કવાયરી અથવા તપાસ માટે પૂર્વ મંજૂરી જરૂરી છે, તો "જ્યાં કથિત ગુનો જાહેર સેવક દ્વારા કરવામાં

આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણય સાથે સંબંધિત હોય" તે શબ્દો ગેરહાજર હોત. જો ઉપરોક્ત શબ્દો કાઢી નાખવામાં આવે, તો તેનો અર્થ એ થાત કે કોઈ પણ પોલીસ અધિકારી સક્ષમ સત્તાધિકારીની પૂર્વ મંજૂરી વિના આ અધિનિયમ હેઠળ જાહેર સેવક દ્વારા તેની સત્તાવાર કામગીરી અથવા ફરજો બજાવતી વખતે આચરવામાં આવેલા કથિત ગુનાની કોઈ પૂછપરછ અથવા ઇન્કવાયરી અથવા તપાસ કરશે નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જો કાયદાનો ઈરાદો દરેક પૂછપરછ, તપાસ અથવા ઇન્કવાયરીને આવરી લેવાનો હોત, તો "જ્યાં કથિત ગુનો જાહેર સેવક દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણય સાથે સંબંધિત હોય" તે શબ્દો બિનજરૂરી હતા, કારણ કે તે શબ્દો વિના પણ ઈરાદો સ્પષ્ટ થઈ ગયો હોત. તેથી, તે સ્પષ્ટ છે કે સંસદનો ઈરાદો જાહેર સેવક દ્વારા આચરવામાં આવેલા દરેક ગુનાના સંબંધમાં પૂછપરછ, ઇન્કવાયરી અથવા તપાસ માટે પૂર્વ મંજૂરીનો આગ્રહ રાખવાનો ન હતો.

૫.૮ આમ પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ ની જોગવાઈઓ સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૮૭ ના સમકક્ષ (ઈન પારી મટેરિયા) છે અને સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૮૭(૧) ના દાયરાની ચર્ચા કરતી વખતે, અહીં ઉપર સંદર્ભિત તેના વિવિધ નિર્ણયોમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા સ્થાપિત કાયદાના દાયરાને પણ અનુરૂપ છે.

૫.૧૦ ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની કલમ ૧૭એ નો હેતુ પ્રામાણિક અને

પ્રમાણિક જાહેર અધિકારીઓનું રક્ષણ કરવાનો અને તેઓને બિનજરૂરી રીતે ગુનાહિત પ્રોસિક્યુશનમાં ખેંચવામાં ન આવે તેની ખાતરી કરવાનો છે. તેનો હેતુ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો પણ છે કે પ્રામાણિક અધિકારીઓ સુરક્ષિત અને બિનજરૂરી પજવણી સામે રક્ષિત રહે અને તેઓ નિડરતાથી તેમની ફરજો બજાવી શકે.

પ.૧૧ વર્તમાન કેસમાં, જાહેર સેવક દ્વારા તેની સત્તાવાર ફરજો બજાવતી વખતે કોઈ ભલામણ કે નિર્ણય રેકૉર્ડ પર નથી. સત્તાવાર ફરજો બજાવતી વખતે કરવામાં આવેલા આવા કૃત્યો જ મંજૂરીનો વિષય વસ્તુ બન્યા હોત. જો કે, જ્યારે જાહેર સેવકનું કૃત્ય પ્રથમ દ્રષ્ટિએ જ (એક્સ ફેસી) ગુનાહિત હોય કે ગુનો બનતું હોય, ત્યારે સરકારની પૂર્વ મંજૂરી જરૂરી રહેશે નહીં. તેથી, ગુનો આચરવો અથવા જાહેર સેવકના કૃત્યોના આક્ષેપો જે પ્રથમ દ્રષ્ટિએ જ ગુનાહિત હોય અથવા ગુનો બનતા હોય અથવા નિયમિતપણે ફાઈલ આગળ ચલાવવા માટે અથવા ફાઈલ પેન્ડિંગ રાખવા માટે, તેમાં કોઈ નિર્ણય લીધા વિના, ગેરકાયદેસર અવેજ/લાંચની માંગણી કરવી અથવા તે સ્વીકારવી, તે કલમ ૧૭એ ના દાયરામાં આવશે નહીં. તેથી હસ્તગતના કેસમાં કલમ ૧૭એ હેઠળ પૂર્વ મંજૂરી જરૂરી નથી.

પ.૧૨ અરજદારના વિ. એડવોકેટે અનુક્રમે, સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૩૯૭

હેઠળ રિવિઝનની સત્તાઓ [અમિત કપૂર (ઉપરોક્ત)] અને ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાઓ [ચશવંત સિંહા અને અન્ય (ઉપરોક્ત)] ના પાસા પર અને વધુ વિગતવાર, પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ હેઠળ પૂર્વ મંજૂરી/મંજૂરીની આવશ્યકતાના પાસા પર ઉપર સંદર્ભિત નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો છે. જ્યાં સુધી રિવિઝનની સત્તાઓ અને ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાઓનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી તેના સંબંધમાં કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં. જો કે, જ્યાં સુધી પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ હેઠળ પૂર્વ મંજૂરી/મંજૂરીની આવશ્યકતાના અન્ય પાસાનો સંબંધ છે, આ કોર્ટના સુવિચારેલા અભિપ્રાય મુજબ, વર્તમાન કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં જે લાગુ પડતું નથી તેવા દરેક નિર્ણયોની ચર્ચા કરીને આ ચુકાદાને ભારિત કર્યા વિના, વધુ વિગતવાર, ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાને લેતા, જેને એપેક્સ કોર્ટના કેટલાક ચુકાદાઓનું સમર્થન છે, જેના દ્વારા સત્તાવાર ફરજ અને સરકારી કર્મચારી માટે અયોગ્ય એવા કૃત્ય જે ગુનાહિત પરિણામો ધરાવે છે તે વચ્ચે સ્પષ્ટ સીમાંકન સમજાવવામાં આવ્યું છે. વધુમાં, જ્યાં સુધી શ્રી ડી. એસ. વીરૈયાના કેસમાં અને શ્રી રાજ કુમાર રામ આત્મજ સ્વ. ગોનોર રામના કેસમાં (ઉપરોક્ત) નિર્ણયોનો સંબંધ છે, ત્યાંની કાર્યવાહી ભૂતપૂર્વ કર્મચારીઓ વિરુદ્ધની હતી. વધુમાં, શ્રી ડી. એસ. વીરૈયાના કેસમાં, અરજદારે આઈપીસી ની કલમ ૧ 20 બી, ૪૦૯, ૪૨૦, ૪૬૫, ૪૬૮ અને ૪૭૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે ગુનાની નોંધણીને પડકારી હતી, જેમાં, કોર્ટે પેરેગ્રાફ ૧૪ માં અવલોકન કર્યા મુજબ, "એવું નથી કે પ્રોસિક્યુશન એ હકીકતથી અજાણ છે કે કલમ ૧૭એ હેઠળ પૂર્વ

મંજૂરી જરૂરી છે કે અન્યથા. તેણે તપાસ દરમિયાન મંજૂરી માંગી હતી. અરજદાર વિરુદ્ધ મંજૂરી આપવામાં આવી નથી. પરંતુ, તેમ છતાં પ્રોસિક્યુશને ચાર્જશીટ દાખલ કરી અને પછી મંજૂરી માંગી". તેથી, તે કેસમાં, પ્રોસિક્યુશને ચાર્જશીટ દાખલ કરી હોવા છતાં મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી, જે સ્થિતિ અહીં નથી. જ્યારે, શ્રીરૂપા (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયમાં, ત્યાંના અરજદારે પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ હેઠળ તેની સામે તપાસ કરવા માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા આપવામાં આવેલી મંજૂરીને પડકારી હતી, જે સ્થિતિ અહીં નથી. વધુમાં, ઉક્ત નિર્ણયના પેરેગ્રાફ ૪૧ માં કોર્ટ દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે, "વૈધાનિક માળખા પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ધારાસભાએ જાહેર સેવકોને માત્ર અનિરુદ્ધનીય તપાસથી જ નહીં પરંતુ પ્રોસિક્યુશનથી પણ બચાવવાનો નિર્ણય કર્યો છે, તપાસ કરનાર અધિકારી માટે તપાસ માટે અને પ્રોસિક્યુશન માટે બે અલગ-અલગ અને જુદી-જુદી મંજૂરીઓ મેળવવાનું ફરજિયાત બનાવીને". તેમ છતાં, વિ. એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર દ્વારા જેનો આધાર લેવામાં આવ્યો છે તે ધ કર્પોરેટ લોકાયુક્ત પોલીસ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં એપેક્સ કોર્ટના તાજેતરના નિર્ણયમાં, એપેક્સ કોર્ટે અસ્પષ્ટ શબ્દોમાં ઠરાવ્યું છે કે પીસી એક્ટની કલમ ૧૮ હેઠળની મંજૂરીની અમાન્યતા એ પીસી એક્ટ હેઠળના ફોજદારી કેસમાં આરોપીને ડિસ્ચાર્જ કરવાનું ગ્રાઉન્ડ બની શકે નહીં જ્યાં સુધી ન્યાયની નિષ્ફળતા દર્શાવવામાં ન આવે. વધુમાં, પીસી એક્ટની કલમ ૧૭એ અને ૧૮ માં પરિકલ્પિત ક્રિસ્તરીય રક્ષણ એ સરકારી કર્મચારીના ભાગ પરના કાયદેસર અને સદ્ભાવનાપૂર્ણ

(બોનાફાઈડ) કૃત્યોનું રક્ષણ કરવા માટે છે અને તે હોદ્દો સંભાળતી વખતે તેની ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓને ઢાંકવા માટેની ઢાલ નથી. હસ્તગતના કેસમાં, વર્તમાન અરજદાર સામેના આક્ષેપો ગંભીર પ્રકૃતિના છે અને રૂ. ૧૫ લાખની મોટી રકમની લાંચ માંગવામાં આવી હોવાનો આક્ષેપ છે, જેને તેના માટેના પ્રથમ દ્રષ્ટિએ પુરાવાઓનું સમર્થન છે, આપું કૃત્ય સત્તાવાર ફરજમાં બિલકુલ આવતું નથી કે લાંચ જાહેર સેવક દ્વારા તેની સત્તાવાર ફરજ બજાવતી વખતે કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ કે લેવાયેલા નિર્ણય સાથે સંબંધિત નથી.

પ.૧૩ વધુમાં, મનબોધન લાલ શ્રીવાસ્તવ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં પેરેગ્રાફ ૧૧ માં એપેક્સ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો નોંધવા અહીં યોગ્ય છે, જેનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ ઉદ્ધૃત કરવામાં આવ્યો છે:

".....કોઈ કાયદો ફરજિયાત છે કે નિર્દેશાત્મક (ડિરેક્ટરી) તેનો આધાર ધારાસભાના ઇશિદા પર રહેલો છે અને તે ભાષા પર નહીં જેમાં ઇશિદો વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે. ધારાસભાનો અર્થ અને ઇશિદો જ શાસન કરવો જોઈએ, અને આ માત્ર જોગવાઈની શબ્દાવલિ પરથી જ નહીં, પરંતુ તેની પ્રકૃતિ, તેની ડિઝાઈન અને તેને એક અથવા બીજી રીતે અર્થઘટન કરવાથી જે પરિણામો આવશે તેનો વિચાર કરીને પણ નક્કી કરવાના રહેશે..."

પ.૧૩.૧ આમ, ઉપરોક્ત અવલોકનો પરથી, તે સ્પષ્ટપણે જાહેર થાય છે કે તે ઈશાદો છે જે મહત્વ ધરાવે છે અને તે ભાષા નહીં જેમાં ઈશાદો વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે. અહીં ઉપર સંદર્ભિત કર્યા મુજબ, કલમ ૧૭એ જોગવાઈ કરે છે કે પૂર્વ મંજૂરી જરૂરી છે અને આ અધિનિયમ હેઠળ જાહેર સેવક દ્વારા આચરવામાં આવેલા કથિત ગુનાની પૂછપરછ અથવા ઇન્કવાયરી અથવા તપાસના સંબંધમાં તે ફરજિયાત રહેશે "જ્યાં કથિત ગુનો આવા જાહેર સેવક દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણય સાથે સંબંધિત હોય" અને અન્યથા નહીં. એવું જણાય છે કે કલમનો ઉપરોક્ત ભાગ કલમનો સૌથી નિર્ણાયક ભાગ છે, કારણ કે તે કલમ ૧૭એ હેઠળની અન્યથા સંપૂર્ણ સત્તા પર એક રાઈડર લાદે છે કે દરેક કૃત્યની પૂછપરછ, ઇન્કવાયરી અથવા તપાસ માટે પૂર્વ મંજૂરીની જરૂર છે. અહીં ઉપર સંદર્ભિત ચુકાદાઓ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આ અધિનિયમ હેઠળ જાહેર સેવક દ્વારા આચરવામાં આવેલો દરેક ગુનો નથી કે જેના માટે પૂર્વ મંજૂરીની જરૂર હોય. કલમ ૧૭એ હેઠળ પૂર્વ મંજૂરી માત્ર ત્યાં જ જરૂરી છે જ્યાં કથિત ગુનો જાહેર સેવક દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ ભલામણ અથવા લેવાયેલા નિર્ણય સાથે સંબંધિત હોય. તે સ્પષ્ટ છે કે ધારાસભાએ સભાનપણે ઉપરોક્ત શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો છે.

પ.૧૪ અન્યથા પણ, હસ્તગતના કેસમાં પીસી એક્ટની કલમ ૧૮ હેઠળની મંજૂરી ઓલરેડી આપવામાં આવી છે, જો કે આવી મંજૂરી સંજ્ઞાન લેવા માટે છે,

તેમ છતાં તે કલમ ૧૭એ કરતાં ઉચ્ચ સ્થાને (હાયર પેડેસ્ટલ) રહેલી છે, જે માત્ર પૂછપરછ, ઈન્કવાયરી અથવા તપાસ સાથે સંબંધિત છે. વધુમાં, ક્યાંય પણ રેકૉર્ડ પર આવતું નથી કે અરજદારે પીસી એક્ટની કલમ ૧૯ હેઠળ મંજૂરી આપતા ઉક્ત હુકમને પડકાર્યો હોય. વધુમાં, અરજદાર એ દર્શાવવા માટે સક્ષમ રહ્યો નથી કે કલમ ૧૭એ હેઠળ પૂર્વ મંજૂરી ન મેળવવાના કારણે તેને શું ગંભીર પૂર્વગ્રહ (પ્રિજુડિસ) થયો છે અથવા ન્યાયની નિષ્ફળતા થઈ છે. સંજોગો અનુસાર, વર્તમાન અરજી ગુણવત્તા વિનાની (મેરિટલેસ) હોઈ, આ કોર્ટના સ્તરે કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૬. પરિણામસ્વરૂપ, અરજી નામંજૂર કરવામાં આવે છે. રૂલ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે છે.

[પી. એમ. રાવલ, જે.]

હિરોન/૭૨ટીએસએસ૧૦-૧૧૧૨૨૫

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.